

בנאות דשא

פרשת ויקהל פקודי - החודש תשפ"א - גליון מ"ח

דולה ומשקה מתורת רבוה"ק מפרשיסהא קאצק וגור זי"ע במשנת רבינו ראש הישיבה שליט"א

פקודי המשכן - חשבון האדם עם נפשו

פרשת פקודי נקראת כן ע"ש הפסוק 'אלה פקודי'. בפרשה זו לא נתחדש שום מצות עשה או לא תעשה, וגם כל הציווים על מלאכת המשכן כבר נאמרו, אלא כל הפרשה הוא מענין החשבונות של מעשה המשכן, וכמ"ש רש"י 'בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן וכו' ונמנו כל כליו לכל עבודתו', וע"ש זה נקרא 'פקודי', כי זהו כל המהות של הפרשה. ויש ללמוד מפרשה זו יסוד גדול וחשוב בעבודת ה', שמלבד מה שהאדם מקיים תורה ומצוות, עליו לעשות חשבון הנפש כמה רגעים בכל יום, וכמו שאמרו בזוה"ק (ח"ג קעח). שצריך להיות מ'מארי דחושבנא'. אמנם אי אפשר לדרוש מכל אחד לחשב כל מעשיו של כל היום וכמ"ש בזוה"ק שם, אבל עכ"פ על האדם לחשוב מה הם הכוחות שניתנו לו משמים, ומה נעשה בכוחות אלו, האם ניצלם כראוי לקיים רצון הבורא ית"ש או ח"ו להיפך. ואין זה מדרגות של חסידים ואנשי מעשה בלבד, אלא זה דרישה יסודית מכל איש יהודי, שהרי כל מי שיש לו עסק אפילו הקטן ביותר עורך מעת לעת חשבון האם הוא מרויח או לא, כ"ש בריוח והפסד של חיי עולם, שעל האדם לבדוק את עצמו איפה הוא אוהז ובמה הוא אוהז (עי' מסילת ישרים פ"ג).

וכן יש לפרש מה דאיתא בגמרא (ברכות סא): 'אמר רבא לידע אינש בנפשיה אם צדיק גמור הוא אם רשע גמור הוא', וע"ש במפרשים (רש"י בעין יעקב ובמהרש"א ח"א"ג) שנתקשו בפירושו של 'לידע'. וי"ל דהכוונה שלפני הכל על האדם לדעת איפה ובמה הוא אוהז, וכמו שהיה הגור בלישניה של **הרבי הגבתי ישראל זי"ע** רעגאלירט איז האלב באצאלט', החשבון הנפש לדעת את החובות שלנו בהאי עלמא זה הבסיס והיסוד להתקרב לעבודת ה' כראוי. ואין הדברים אמורים על יראת שמים ועבודת ה' בלבד, אלא גם בלימוד התורה, כמו שבפרשתן מחשבים סכום כסף פקודי העדה

למלאכת המשכן, כך במשכן הפרטי על כאו"א לעשות חשבון מה הוא עושה כדי להשרות השכינה בארבע אמות של הלכה שיש בהם קדושת המקדש, דהנה אמרו חז"ל (תדבא"ר פ"א) 'מכאן אמרו שיקרא אדם שיהא תפוס בידו כדי שלא תשיגנו בושה וכלימה בשעה שאומרים לו עמוד וערוך מקרא שקרית וערוך משנה ששנית' (וע"י מדרש משלי י').

ולכאורה יש להבין שהרי הכל גלוי וידוע לפניו, כל המעשים והמחשבות נפתחים וגלויים בבית דין של מעלה וכמו שדרשו חז"ל (קה"ר יב, יג) על הפסוק 'סוף דבר הכל נשמע', ואמאי על האדם לעמוד ולערוך מה ששנה. אלא המכוון הוא **שדנים את האדם האם הוא היה ממארי דחושבנא**, כי רק מי שלומד עם חשק ורצון להבין עמקות התורה ולהרבות ידיעת התורה, עם אחריות וחשבון מה הוא לומד ומה הוא מבין וכמה הספיק ללמוד ולחזור וכו', עם קבלת עול תורה אמיתי, עליו נאמר אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

אמנם קדושת התורה הוא גדולה ונשגבה, שאפילו מי שהוגה באותיותיה - אפילו בלי אחריות וחשבון - הרי זה מושך קדושה על האדם, אבל אין זה הכלי זיין האמיתי כנגד היצר הרע (עי' דרך ה' לרמח"ל ח"ד פ"ב), אולי בשעת הלימוד אינו גופל ברשת היצר כי אינו מדבר בדברים בטלים, אבל אין זו התורה שעליה אמרו חז"ל (סוטה כא). תורה מגנא ומצלא אפילו בעידנא דלא עסיק בה, כי התורה לא השביעה את רעבוננו, ולא מילאה את סיפוקו, ועדיין יש מקום ליצר להיכנס, כי הרי כח הנפש להתאוות ולחמוד נמצא בלב כל אדם, ואי אפשר לעקור ולבטל אותו, אלא אפשר למתקן ולהטותו לטוב על ידי שמכניסים את כל החשק והרצונות בתורה הק', וכמ"ש חז"ל (סוכה נב: קדוש' ל:) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש.

(פ"ר) פקודי תשס"ה - עבד"ד ח"א עמ' שפה

מארי דחושבנא בוקר וערב

בקאצקער קוויטעל כותב שאצל **הרה"ק הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע** למד 'חשבון הנפש - לכל הפחות פעמיים בכל יום, אחד בבוקר קודם התפלה ואחד בערב קודם השינה'. והניחא בערב עורכים חשבון הנפש לפני קריאת שמע שעל המטה, חשבון מדויק על כל המעשים שבאותו יום, אבל בבוקר כאשר עוד לא הספיק לעשות מאומה, מאי חשבון הנפש איכא. אלא דחשבון הנפש דערב הינו א קרעכץ און א זיפץ, אנהו ושבירון לב על העבר, אבל חשבון הנפש של הבוקר הוא עיקר החשבון, לחשב חשבון של העתיד באותו יום, לידע אינש בנפשיה, לקראת מה אני הולך, מה הם הכוחות שניתנו לו משמים, ואיך ניצלם לכבודו ית"ש. ועל זה מתאים ביותר הלשון 'מארי דחושבנא', שאין החשבון שולט עליהם להביאם לידי מרידות גרידא, אלא הם הבעלים על החשבון, מתעלים ועושים אתו מה שצריך. כי העיקר מה שחשוב לדעת את החובות, זה בכדי שישלם בסוף, כי אם לא, מה הועיל בחשבוננו. חשבון הנפש האמיתי אינו מתוך הרגשת עצבות ואזלת יד, אלא התעוררות למאוס ברע ולהתייצב על דרך טוב.

(ליל שבת תשובה תש"פ - עבד"ד ירח האיתנים עמ' קמט)

החודש - חידושי תורה

היהודי הקדוש זי"ע אמר ששבת החודש היינו חידוש חדש בתורה, כענין שאיתא (ויק"ר ג, ג) אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא חדוש תורה מאתי תצא. בני ישראל צריכים תמיד לחדש בתורה, וזה החודש הזה לכם - בזה צריך להתחיל התורה.

[אמרי אמת החודש תרצ"ג ובית ישראל החודש תש"ט. וראה **פרי צדיק** (החודש אות ב) היהודי הקדוש זללה"ה אמר שבשבת זה יש בו התחדשות בשפע בדברי תורה, וכתב עוד (לקוטי מאמרים אות טו ד"ה ובחודש אדר) 'שמעתי על אחד קדוש שאמר דבפרשת החודש היה מרגיש חידושין דאורייתא דברים מחודשים, כי אז בקריאת החודש הזה לכם וכו' הוא קליטת התחדשות דברי תורה', ע"ש. וע"י **דברי אמת להרבי מלובלין זי"ע** (לפ"ר החודש) 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה, כמו בראש השנה מחדשים לפסוק פרנסה וכו', כן נמי תועלת להשנה, לחדש בתורה וכו', וזה לחדשי השנה, הוא ללימוד', וכן **בזאת זכרון** (לפ"ר החודש) 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה, פירוש לחדש חידושי תורה מלשון שונה']

לפתוח את הלב על ידי תורה

בגמרא (שבת קמז:) רבי אלעזר בן ערך חליש ואיעקר תלמודיה קם למקרי בספרא בעי למקרי 'החודש הזה לכם' אמר החרש היה לבם, אמר **הוא ז"ל (הרה"ק מקאצק זי"ע)** אע"פ שהחרש היה לבם, אעפ"כ החודש הזה לכם. והדברים סתומים ונעלמים ומי יכול לירד אף לקצת דעתו הקדושה.

(רמתיים צופים מערכת הרבי מקאצק זי"ע אות יח (וראה לקוטי הרי"מ לפרשת החודש בשם הרבי מלובלין זי"ע))

ופירש **הרבי הבית ישראל זי"ע**, דאולי הרמז על כח התורה, דאף שהלב סתום ועד עתה היה חרש לבם, מ"מ יכול הלב להפתח ולבוא חזרה להחודש הזה לכם - התחדשות, ע"י קם קרא בספרא, לקבל עליו עול תורה מחדש, אף שאימשך אבתריהו.

(בית ישראל החודש תש"י תשכ"ט)

בצק החרש - שאינו ניכר שנחמץ

במשנה במסכת פסחים איתא (מו.) שבצק שאין ניכר מבחון אם החמץ אם לאו, אבל בתוכו יש חימוץ, נקרא 'בצק החרש', ופירש רש"י שנקרא חרש משום שהוא כאדם חרש שיש לו אזנים ואינו ניכר מבחון אם שומע אם לאו, ואין אדם עומד על בירורו ועל דעתו. כלפי חוץ הוא שלם בכל אבריו החיצוניים, אבל אינו שומע, אינו מקבל, וזהו חרש. יכול להיות אברך שיתהלך עם כל הלבוש, אבל בתוכו הוא רקוב, הוא בצק החרש, הוא לא שומע ולא מקבל.

רבוה"ק הזכיר רבות בשמוסען את הגמרא (שבת קמז:) שרבי אלעזר בן ערך הלך לדיומסת שהיה מקום בילוי ותענוגים, ואימשך בתריהו, אנהו היום במצב שדיומסת באה אלינו, זה יכול להיות משהו קטן בגודל של כמה ס"מ, וזה דיומסת שיכול להוריד את האדם הרבה הרבה יותר רחוק מהחרש היה לבם.

אבל גם מי שלבו ונשמתו נעשה 'בצק החרש', צריך תמיד לזכור שהרצונות לא הלכו לאיבוד, הרצונות נמצאים, ותמיד בידו לחזור ולהתחדש ולומר לעצמו 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון', לאש הראשונה, להתלהבות הראשונה, לתום והטוהר של ימי הנעורים (עי' שפ"א דברים סוף תרס"ד).

(ר"ח ניסן תשע"א - עבד"ד ח"ב עמ' סב)

החזק במוסר אל תרץ

מהיום אין אומרים תחנון, עד סוף חודש ניסן, אך אין לעבור ימים אלו ללא חשבון הנפש שמתעוררת בעת אמירת תחנון, **ובימים אלו יש ביותר להקפיד ללמוד ספר מוסר בכל יום, וכל אחד צריך לבדוק את עצמו בכל יום**, כי אם לא, יגיעו ימים גדולים וקדושים - וכי היכי דעל הכי נפק, מ'דארף זעהן די טעג זאלען כאטש געבען א קנייטש, ואף בימים אלו שאין אומרים תחנון, אבער **פארבעסען די מעשים דארף מען**.

(לחיים אחרי שחרית כי"ג אדר תשפ"א)

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' אלטר דוד יצחק ורדיגר ז"ל
בן הרה"ח ר' ישראל אריה ז"ל
נלב"ע ב' ניסן תשע"ד
הוצאח ע"י בנו ידידנו
הרה"ח ר' מרדכי ורדיגר שליט"א

ברכת מזל טוב
לידידנו הרה"ח
ר' יהודה זאב הכהן כהנשטאם שליט"א
לרגל היכנס בנו הבחור **אהרן צבי נ"י**
לעול תורה ומצוות
יוכה לרוות נחת מכל יוצ"ח
מאחלים: **משפחתו**

נדבת ידידנו
הרה"ח ר' יואל לפקוביץ שליט"א
לרגל הולדת בתו שתחי'
יוכה לגללה לתורה לחופה ולמעש"ט
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

המעלה המיוחדת בעבודת המשכן - דירה בתחתונים ליתא בשבת

לפסס ולהתקרב לה, והלב מתגעגע, אצל הבורא ית"ש זה יפה, ואין לנו השגה אמאי זה יפה יותר מעולם העליון, אבל נתאווה הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים, ובעיניו ית"ש זה יפה, אכן בעינינו זה לא יפה, החטא מכוער וצריך להיות מכוער - חוטא בל יתנאה, אבל בדינו לגרום לו נחת רוח גם ללא קרבנות, על ידי שנושב בתשובה.

וזה הפירוש בדברי החידושי הר"מ ז"ע למעט שבת ממלאכת המשכן, כי בשבת יש כל ההשגות והמדרגות בעליית כל העולמות, ואכן אנו מרוב ששקועים בפחיתות וגשמיות אין מרגישים בזה, אבל מבואר בשפת אמת (תשא תרמ"ח ד"ה עוד) על הפסוק (לא, יד) 'ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם', 'קודש הוא לכם' קאי אפילו למי שאינו מרגיש הקדושה, כי המרגיש יודע בעצמו, והתורה מעידה 'קודש הוא לכם' לכל איש ישראל. אבל בכל זאת חסר דבר אחד בשבת קודש - עבודת המשכן של ששת ימי המעשה, כי בזמן של עליית כל העולמות, שבת מעין עולם הבא, אין את היופי של התשובה ומעשים טובים בעולם הזה הגשמי, השראת השכינה המיוחדת למצוא מקום לה' בלב בעבודתו בהאי עלמא, עבודה זו אין בשבת.

והנה כל זה נאמר על מדרגת שבת קודש לאנשים גדולים, אבל לאנשים כערכנו, כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, ואדרבה, שבת זה עוד יותר זמן של תשובה, לכבד ה' באורים יכולים לחזור בתשובה, וחייבים לשוב בתשובה, ולטהר את הלבבות ע"י לימוד התורה וע"י רצון טוב.

(מתוך טיטוס ס"ג כי תשא פרה תשפ"א)

'אך את שבתתי תשמרו' (תשא לא, יג), ופירש רש"י 'למעט שבת ממלאכת המשכן', ידוע קושית הרמב"ן דאם המיעוט כתיב בשבת, אם כן נדרש המיעוט בשמירת שבת ויהיה מותר לעשות מלאכת המשכן בשבת, הו"ל לכתוב המיעוט במלאכת המשכן, למעט משכן שעושים אותו בזריות ובתמידות שלא יעשו אותו בשבת. ובשפת אמת (תשא תרל"א) מביא מהחידושי הר"מ ז"ע שאמר הפירוש שאף שגם המשכן הוא ענין השראת השכינה וגם ענין שבת הוא עליות כל הנבראים, ממעט הכתוב שאין ענין המשכן בשבת. וכתב השפת אמת 'דבריו צריכין ביאור כי איני זוכר יותר'.

ויש לפרש דבה"ק, בהקדם מה דאיתא בשפת אמת (תשא תרל"ט, חיי שרה תרמ"ג, ויקהל תרמ"ו, צו תרל"ו, שביעות תרל"ט) על לשון המשנה (אבות פ"ד מ"ז) 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', דלכאורה מהו הלשון 'יפה', הול"ל טובה שעה אחת, או גדולה כלשון חז"ל בכמה דוכות, תשובה איז דען שייך - וכי תשובה יפה היא, והרי 'חוטא בל יתנאה' (ר"ה כו.), ומפרש השפת אמת 'יפה' שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה - אצל הרבנו של עולם, אמנם בלי ספק גדולה קדושת עוה"ב ביתר שאת בהשגות ומדרגות, אך יש חן וחביבות לפניו ית' בעבודת האדם שמתקדש לעבודתו בעוה"ז יותר, בדרך המוסתר בתוך הטבע, שאף שעוה"ז שפל מכל העולמות, אך מהאי טעמא גופא חפץ הש"ת בזה, והוא נחת רוח לפניו ית' ביותר, ע"י שכל אחד מתקן במקום השפל שלו. כי יש חן מיוחד להבטח את"ש מזה שאנשים בשר ודם שנשכחו וחסאו מתחזקים לשוב בתשובה, עולים בדרך העולה בית קל, וגם כאשר הם מחליקים ונופלים הינם שוב מנסים

מילי דאורייתא

כזה במשכן, וכשאמרו לפניו תשובת הגאון מטשעבין, חייד ונהנה מהמצאיה.

ולתשובת הרב מסאטמאר זצוק"ל יש להסמך דין הנ"ל מצידה שאינה טבעית דשרי, ודבריו היו עוד חילוק בין שבת דלאו דומיא דמשכן לשביעית, ומיושב הערת הדרך אמונה.

בס"ד, מוצש"ק ויצא תשע"ז לפ"ק

אחדשית. כמזומה שיש לחלק בין עושה פעולה בדבר טבעי ע"י כח סגולי שהיו שינוי מדרך המלאכה, לבין עושה פעולה ברוחני ע"י כח רוחני שהיינו אורחיה ודרך עבודתו. וע"כ בנידון העלאת ניצוצין באכילה, שפיר יש לדון לאסור טפי מהך נידון דצידה [ובגליון משגיב ציינתי לדברי באר היטב שט"ז סוסק"ב בשם רייט [=צ"ל: "רייט צהלו"] דמתיר מטעם שאין עושה מעשה (כמבואר באבני או"ח ש"צ] ולא מטעם דהוי כח סגולי, ואולי הוי ענין טבעי שם [ומעין ניהא דתורי בפסחים ק"ב: לרש"ם דלא כרש"י], ומשנ"ב שם לא הביאו], ולפ"ז מובן הווארט **דבאריטשונער ז"ע** יו"ט של ר"ה שחל בשבת שאסור לכתוב גזר דין דלמעלה וכו' [וצ"ת בהני סגולות שבגמ' לרפואה, שיש מהם ע"י כח סגולי, אם יאה שרי להתרפאות בשבת, ואולי טויס לטעמא משום שחיקת סמנים אין לחלק].

ומבשר, **הרה"ק מסאטמאר** דל"ה במשכן, צ"ת, דהרי לא מיירי בחיוב מלאכה ולא דאורייתא, רק באיסורא בעלמא, או אף פחות מאיסורא.

ועל המצאת הרב מטשעבין זצ"ל, יש לדון, מאין הפשיטות דאם הוי עבירה, לא מהני למחוק שאר עבירותיו החקוקות בו, ואטו בלאו הניתק לעשה, כשעושה העשה בחילות שבת ויו"ט אינו מתקן ללאו, לא מיבעיא לסוברים דבנעשה מאליה ג"כ הוי ניתק לעשה, אלא אף לסוברים דבע"י מעשהו, ואולי אף בגוונא דחשיב מצוה הבאה בעבירה ולא נפיק מצוה בכה"ג יועיל לנתוק ואכמ"ל, והרי אמרו בתענית חלום בשבת דליתב תענית לתעניתיה ובכ"ז הועילו מעשיו לבטל הגזירה.

ומהתימה שידידי נ"י לא הזכיר דברי זקנו **החתם סופר** שהקשה איך ילפי משא בשבת מארון שנושא את נושאו, ואולי יש לחלק בין כח סגולי דמתייחס לפעולת האדם, לכח נס שאין האדם יכול לפעול לבדו הנס, וע"י מש"כ בעברא דדשא ח"א דף שפא (ומובא כאן לעיל) ובלצק"ת עמ' קא (והובא בבנאות דשא פ"ר שמות גליון לח במילי דאורייתא), וע"י ליקוטי הר"מ הנדמ"ח פ"ר ויקהל דף רמ טו"ב בסופו, שכל מלאכת המשכן מתעבדא מאליה ואעפ"כ חייבה תורה.

ידידו דו"ש, שאול

דשם היו סמנים בידם, אך יכלו לזרוע, וכאן לא היה כלל בכוחם ולא יכלו להקים, מ"מ עדיין שייך ללמוד כינון לשלמלאכת המשכן נצרך הקמה, וע"כ הקמת קרשים בניין הוי מלאכה, בלי ללמוד איך שנעשה בפועל, רק ילפינן ממה שבעצם הוי מלאכה הנצרכת למשכן [ולפ"ז יל"ע עמ"ש באוצר הידיעות (ח"א עמ' קט) דאי"א לכתוב בלי טעויות, דאליכ אין ללמוד מלאכת מוחק מהמשכן דאולי לא טעו, ולהג"ל סגי במה דשכיח ויתכן ומצוי לטעות שיקרא ע"י מלאכה הנצרכת למשכן, אף אם לא נעשה בפועל].

אמנם **בחתם סופר** (שבת צב.) כתב דמארון שהיה נושא את נושאו יליכא למילף מלאכת שבת, הרי דס"ל דילפינן רק ממה שהיה בפועל. ומיהו בעיון היטב נראה דקאי דווקא על הא דאמרו כל טונא דמידילי וכו', שזה תלוי בגובהו בפועל, ולא על עצם מלאכת הנשיאה שדינן מה היה צריך לולא הנס, כי הגובה אינו אלא התנהגות אינשי להקל המשא [ואולי הנושא בגובה לא חשיב שינוי הקרא שלא כדרך מלאכה, והך דביצה ל. הוא ענין אחר, וע"י שפ"א שבת צב: במשנה המוציא ככר], וע"כ דנין אם היה בפועל, ואכמ"ל.

(פ"ר פקודי תשס"ה - עבד"ר ח"א עמ' שפא)

איסור מלאכה בכח סגולי

בס"ד, ערש"ק ט' כסלו תשע"ז

כבוד הגאון שליט"א
ראיתי שכתב לתרץ (במירת מפס"ס קולומוס החסידות הערה 6) קושיית **הצמח צדק זצ"ל** (דרך מצותיו דף צב:) איך אוכלים מאכלים בשבת קודש, הלא תכלית האכילה היא כדי להוציא ולברר הניצוצות, ונמצא בורר בשבת, אך מאחר דבכניסת השבת חזר הכל לשורשו על כן ליכא איסור בורר.

ויל"ע בעיקר הדבר, דבירור ניצוצות יחשב כמלאכת בורר שתאסר בשבת. מהא דק"ל (א"ח ס"י שכן סעיף מה) לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה, ובמשנ"ב שם (ס"ק קמג) משום דאין זה צידה טבעית. ועיין דרך אמונה (פ"א מהלכ"י שביעית ה"ו בביאה"ל שם) מירושלמי דעבודה בשביעית באופן סגולי הוי עבודה, והעיר מהג"ל, וחילק בין שבת לשביעית.

ואנא עובדא ידענא ממו"ח שליט"א, שזקיננו **הגאון מטשעבין זצוק"ל** נשאל במכתב מ"ק הרה"ק רבי איציק"ל מפשעווארסק **זצוק"ל** האם מותר לרחוץ בדמעות בכונה למחוק העונות החקוקות במצחו, והוי מוחק לפי מה דאי בספה"ק דזהו סגולה למחוק העונות החקוקות, והשיבו בזה"ל: "ממנ", אם היא עבירה כיצד תוכל למחוק עונות אחרות, ואם זה מוחק ע"כ דאינו עבירה [ונדפס בספר בצלו חמדי: להגרי"י רבינובין עמ' ס"ד שלא בדקדוק].

ומסופר שכ"ק ר' איציק"ל זצוק"ל שאל כן גם את כ"ק **האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל**, והשיבו דשרי כי לא ה"י מלאכה

ילפוטא מלאכת שבת ממשכן

דבררים שנעשו בנס

'ויביאו את המשכן אל משה' (לט, לג), ופירש רש"י מחז"ל 'שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקב"ה הקמתו שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאלי, וזהו שנאמר הוקם המשכן הוקם מאלי'.

ומקשים העולם הלא כל ארבעים שנה שהיו בני ישראל במדבר בכל מסעיהם היו הלויים מפרקים ומעמידים את המשכן כדכתיב (במדבר א, גא) 'ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים', וכיצד יכלו להקימו (ע"י שפתי חכמים ותי' פני מנחם פ"ר החודש עמ' רנז). ובפירוש הר"א מזרחי כתב דצ"ל דגם בכל עת שהקימו הלויים בכל מסע ומסע היה ע"י נס [ויל"ד דהרי אצל מרע"ה דרשו חז"ל דכתיב 'ויקם משה' וכתבי 'הוקם המשכן', ע"כ שהיה ע"י נס, אבל במסעיהם כתיב יקימו אותו הלויים].

אך לפ"ז צריך תלמוד איך ילפינן מלאכת העוצה והכנסה מהמשכן (ע"י שבת מט:), הרי הלויים לא עשו כן בכח עצמם אלא ע"י נס, וע"י **בחתם סופר** (פ"ר נשא משנת תקצ"ב) וכן **בפני מנחם** (פ"ר נשא עמ' נה) דמשמע דגם נשיאת הקרשים לא היה ביכולתם, ואף אם נימא דדווקא הקמת הקרשים לא יכלו, מ"מ עדיין קשה איך ילפינן מלאכת בונה מהקמת קרשי המשכן (ע"י רש"א שבת קכ:), והרי היה ע"י נס, ואם ילפינן מהתם א"י לרש"י ג"כ כשכחו אחר מעורב בה, ולמשל חי שנושא את עצמו, וממנ"פ או שלא נלמד כלל או שנחייב בכוח אחר.

[ומהא שהקמת מרע"ה היתה עם כח אחר מעורב בה, ליכא למיקשי דגילף מינה דגם ככה"ג הוי מלאכה, דפשוט ד"ל דלא ילפינן ממעשה נסים, וכן להקושיא הוא רק לדברי הרא"ם דגם הקמת הלויים היתה בנס, ע"כ קשה מתיכי ילפינן, וממנ"פ וכנ"ל, ועו"ל בכמה אופנים עפ"משי"כ בחמדת ישראל (קו"א) לנר מצוה אות י"ח סק"י] ואכמ"ל.

וי"ל ע"פ חקירת **האגלי טל** (פתיחה אות א) בהא דילפינן מלאכת שבת מהמשכן, אם הוא רק ממה שנעשו בפועל במלאכת המשכן, או דילפינן כל מלאכה שבאופן רגיל צריכים לעשות כדי לבנות משכן, הגם שבפועל במשכן לא עשו כן, וכגון חרישה וזריעה, שלא היו זורעין וחורשין הסממנין שהיו צריכין למשכן, משום שהיה מצוי בידן. ולפי צד השני י"ל כן גם בנידון דידן, דהגם שבפועל היה נס, מ"מ אנן ילפינן ממה שהיה ראוי להיעשות ככה"ג, ולא ממה שנעשה בפועל. ואף דלא דמי לחרישה וזריעה,

ברכת מזל טוב לאחי וראשי הרה"ח ר' מרדכי מאיר לב שליט"א לרגל נישואי בתו שתיהן יזכה לראות דורות ישרים מבורכים אחרי ויחיד: ישראל לב

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת **ליונה לפה** ע"ה בת הרה"ח ר' **דוד צבי צוקריב** ז"ל אלמנת הרה"ח ר' **אברהם לפה** ז"ל נלב"ע שבי"ב כ"ב אדר תשפ"א הונצח ע"י בנה ידידנו הרה"ח ר' **יצחק לפה** שליט"א

גברת ידידת הרה"ח ר' **בן ציון דוד שמירא** שליט"א מחותן רבינו שליט"א לחוללת נכדו שחיין בן לבנו ידידנו הרה"ח ר' **ישראל שליט"א** יזכה לרווחת נחת מכל יוצ"ח

ברכת מזל טוב לידידנו הרה"ח ר' **יהודה זאב כהנשטאם** שליט"א לזכרון בנא לעול תורה ומצוות יזכה לרווחת נחת מכל יוצ"ח מאחז מרחוק מקום ומקורב הכל אחיד: ישראל הכהן

ההסתר מביא לידי גילוי הנפש השתוקקת

'ואת פרוכת המסך' (לה, יב), ופירושו פרוכת המחיצה שהבדילה בין קודש לקודש הקדשים, ונתקשה רש"י שלכאורה 'מסך' הוא מלשון סכך מלמעלה, ומפרש 'כל דבר המגין בין מלמעלה בין מכנגד קרוי מסך וסכך', וראיה לדבר, מה דכתיב באיוב (א, י) 'הלא אתה שכת בעדו', שהקב"ה עשה הגנה לאיוב, וכן מה דכתיב (הושע ב, ח) 'לכן הנני שך את דרכך'. ולכאורה הראיה השניה צ"ב דהמכוון שם הוא להיפך, שהיות שכנסת ישראל אמרה 'אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושקויי' (שם פסוק ז), שהולכים אחרי עבודה זרה, או כל פיתוי אחר שהיצר מפתה בני אדם לסור מה' ולשקוע בתאוות עוה"ז, על זה אמר הקב"ה 'לכן הנני שך את דרכך בסירים וגדרתי את גדרה ונתיבותיה לא תמצא', 'שך' מלשון סגירה, שהקב"ה יסגור את הדרכים בקוצים וגדרתי את גדרה, הרי שאין זה מלשון הגנה, אלא מלשון מכשול מניעה וסגירה.

אלא המכוון בזה, כי לפעמים נצרך מדרות אחת בלבו של אדם כדי לעוררו לתשובה, ולכן הקב"ה שך את דרכך, סוגר את הדרכים כפשוטו, וזה גורם לפתיחת לב האדם, לעוררו להתקרב לרבונו של עולם. וזה שנקט רש"י בלשונו 'כל דבר המגין בין מלמעלה בין מכנגד קרוי מסך וסכך', שלא כתב בין מלמעלה בין 'מהצד', אלא בין 'מכנגד', שאף שלפעמים יש דברים שנראים לאדם שהם כנגדו, שמונעים ומגבילים אותו, אבל לפעמים דייקא מתוך עת צרה - המסך מכנגד, מתעוררים בהתעוררות אמיתית להגיע לקרבה אמיתית לרבונו של עולם, זה דבר המיסך ומגין, זה מגן ומסך על הרוחניות, על הקשר בפנימיות הלב לרבונו של עולם.

(יומא דהילולא דרבינו החידושי הרי"מ ז"ע - כ"ג אדר ה' ויק"פ תש"פ)

המשכן כוחו של בעל תשובה

המאמר האחרון שאמר החידושי הרי"מ ז"ע לפני פטירתו היה על הפסוק (לה, כב) **'ויבאו האנשים על הנשים'**, שבא לרמז על מעלת בעלי תשובה, שהאנשים שחטאו בזהב העגל, בנדבתם למשכן התרוממו ונתעלו על ידי תשובתם על הנשים שלא חטאו, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לד:) 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד' (עי' לקוטי הרי"מ פ"ר ויקהל ע"מ רנ).

וי"ל הטעם למעלת בעלי תשובה, משום שהשרון לב והנמיכות שיש להם, והגם שבוודאי גם צדיקים גמורים יש להם שברון לב, כי מרגישים חסרון בעבודתם וכלשון הפסוק (קהלת ו, כ) 'כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', וכמ"ש **'רבינו יונה'** (שערי תשובה שער ב אות ט) 'הנה אנשים צדיקים וישרים בלבבותם, שאנה להם כלביא תמיד במחשבותם, וינהמו על חטאיהם כנהמת ים, ועל אשר קצור קצרה ידם מעבודת השם, כי על זה יפשע גבר והרבה אשמה כמו על העבירות החמורות וכו', מ"מ סוף סוף הצדיק עיקר חסרונו בעשה טוב, משא"כ הבעלי תשובה נשפלים עד דכדוכה של נפש על שפגמו בסור מרע. והרי מקרא מלא אמר הכתוב (תהלים לד, יט) 'קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע'.

ונלמד מדבריו חידוש מיוחד, שגם בבנין המשכן שהוא יסוד נדבת הלב והרצון של בני ישראל, והיה מקום לומר, שכשמגדלים לדבר נשגב כזה תהא מעלה דייקא לצדיקים שלא חטאו כלל יותר מבעלי תשובה, אבל מדברי החידושי הרי"מ למדנו להיפך, **שדווקא ע"י השפלות רוח של הבעלי תשובה והיכולת שניתן לו לתקן, מזה דייקא נבנה משכן עולם.**

(פ"ר שמיני פרה תשע"ו)

המקדשות לתקן החטא

מש"כ אודות משכן, דברי הישמוח **משה** (הפטרת פ"ר פקודי) ה' אמר לשכון בערפלי' (מ"א ח, יב), שעיקר הבית המקדש היה בשביל החורבן והגלות, שא"מ לרשע השראת שכינתו במקום הנבחר, ח"ו לא היו יכולים להתקיים, רק על ידי שגם עתה כביכול שורה שם בערפל, זו היא מעמדן ומצבן של ישראל. הרי כן איתא **בשפת אמת** שאלמלא החטא היתה שכינה בתוכם ממש, ונמצא שכל עיקר המקום המיוחד, הוא על ידי חטאים ששוב אין להלבבות מספיקים לשכנו בהם, ומובן דנועד לתקן בגלותם שהיא משורש החטא הזה. והרי המשכנים והמקדשות האריכו ימיהם מפעם לפעם מאוהל מועד לשילה ומשילה לבית ראשון [ת"י] ומבית ראשון לשני [ת"כ], כי כל פעם החטא ירחיק יותר, והיה צריך תקנה יותר גדולה לגלות העתידית, והרי בקדושתו בעצם גרע שני מראשון. והש"י יראנו בבנינו וישמחנו בתיקוננו [היינו לפי הנ"ל, דעד עתה ה"י ענינו ותיקוננו לגלות, ולעתיד יהא תיקוננו לזמן בנינו, וזהו תיקוננו דייקא בבנינו, בב"א].

(מתוך מכתב ר"ח אב בשעת"א דמצפים לגאולה לפ"ק ירושלתי')

ראשון למעשה בראשית

עומדים היום בראש חודש ניסן, יום שהוקם בו המשכן, ואהרן ובניו הקריבו לראשונה ע"ג המזבח אחרי שבעת ימי המילואים, ואיתא בגמרא (שבת פז:) 'אותו יום נטל עשר עטרות', ובניהם מונה הגמרא 'ראשון למעשה בראשית' שראש חודש ניסן חל אז ביום ראשון בשבוע, וזו עוד עטרה מיוחדת שנטל אותו היום.

ומקשה **המהר"ם שיף** (דרושים נחמדים סוף מס' חולין) הרי כל יום ראשון בשבוע כן הוא, ומה היתרון והייחודיות של יום ראשון זה שהוקם בו המשכן מכל יום ראשון, עי"ש [וט"ס שם במהר"ם שיף 'יום אחד' וצ"ל 'יום ראשון', והיה כתוב יום א' והמדרסים טעו].

ומתוך המהר"ם שיף דבמעשה בראשית כתיב (בראשית א, ה) 'ויהי ערב ויהי בקר יום אחד', ולא יום ראשון, וא"כ חסרה תיבת 'ראשון', ועתה במשכן שהוא מעין בריאת העולם כמ"ש שהיתה שמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו שמים וארץ, כתיב (במדבר ז, יב) 'ויהי המקריב ביום הראשון', ונשלמה תיבת 'ראשון' שהיתה חסירה, וזהו ראשון למעשה בראשית.

והדברים נראים כצחות בעלמא. אך יש בדבריו עומק (ועי' ב"ר ג, ט מהרש"א ח"א"ג שבת פז: סוד"ה וואו יום), דמה דכתיב 'יום אחד' ולא 'יום ראשון', פירש רש"י (בראשית שם) מחז"ל (ב"ר ג, ח) דכתיב 'אחד' לפי שבו היה הקב"ה יחידי בעולמו שלא היה בעולמו אלא הוא, כי המלאכים לא נבראו עד יום ב', והנה אף דבאמת הקב"ה הוא יחיד ומיוחד מ"מ ברא בעולם בני אדם כי 'אין מלך בלא עם', ועלה רצון מלפניו ית' שתהיה בריאה ויהיו בני ישראל שיעשו רצונו, וזה נשלם ביותר במעשה המשכן שהקריבו בו קרבנות והעלו נחת רוח לפניו ית', ושם היתה השראת השכינה. וזה י"ל בכוונת המהר"ם שיף דבמשכן נשלם ה'ראשון' שנחסר בבריאת העולם, כי כל תכלית העולם היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

וי"ל עוד על דרך מה שאמר **הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבזו זי"ע** וועלט וועלט ויא לעכטיג ביסטו צו איינער וואס איז דערהויבען פון דיר, און וויא שווארץ און פינסטער ביסטו צו איינער וואס ליגט טיף אין דיר, עולם עולם כמה אתה מואר, וכמה אתה מאיר, למי שמתעלה מעליו, וכמה אתה חשוך, וכמה אתה אפל, למי שנמצא ושקוע כך [ואולי זה סוד מליצת חז"ל (ביצה לב): 'כל המצפה על שלחן אחרים עולם חשך בעדו', כי מאן דכפית באחרא, ובן שגלה משלחן אביו, ולא סמך אתכא דרחמנא, הוא מצפה לשלחן אחרים, ולכן עולם חשך בעדו].

והנה אין לנו שום השגה במדרגות של אהרן ובניו, אבל וודאי שהפרישה יזככה אותם, וכמו שמשנה רבינו ע"ה היה צריך לפרוש לפני עלותו לקבל את התורה בשמים, וכן כהן גדול שהיה האדם הגדול והמקודש ביותר לפני שנכנס לפני ולפנים ביום הכיפורים היה צריך פרישת שבעה, כמו כן אהרן ובניו פרשו, כי יש מושג של פרישה המזככת ומרוממת את האדם, כי בזה מתעלים מעל העולם והטבע.

ולכן יום ראשון למעשה בראשית שהוקם בו המשכן נטל עטרה לעצמו, כי אחרי פרישת שבעה ימים, היה העולם עולם אחר, עולם חדש שאינו כמקודם, וזה אכן ראשון למעשה בראשית, כי אחרי הפרישה העולם האיר ביותר, וזה לא היה אותו יום ראשון שהיה עד אז, כי זה יום ראשון של עולם מואר, עולם עם אנשים אחרים שפרשו מגשמיות, והתעלו מעל טבע העולם.

(ר"ח ניסן תשע"א ותשע"ד - עבד"ד ח"ב ע"מ שנט ועמ' תנ)

אמאי 'ראש חודש' אינו אחד מהעטרות

בס"ד, ר"ח ניסן, ישועות בו מקיפות, כד מטיא שעת"א לפ"ק, ירושלתי'.

בשבת פ"א: אותו היום [ר"ח ניסן] נטל עשר עטרות, ולמה לא מנו גם ראש חודש [ובדוחק י"ל דבכלל ראשון לחדשים. ולא נהירא]. אך אי' דראשי חדשים היו עתידין להיות ימים טובים, ועקב חטא העגל נתבטל וכו', כמו שאיתא בפרקי דר"א, והרי כל המשכן הוצרך משום חטא העגל, כמו שכתב **בשפת אמת** שלולא זה היה משכן בתוכם ממש, וא"כ מובן שאין הראש חודש 'עטרה' ליום חינוך המשכן.

כברכת ידיך אוהבך

המתפלל לשלומך בגשמיות ורוחניות

שאו

ברכת מזל טוב לגיסי הקיץ
ידידנו הרה"ח ר' ישראל שפירא שליט"א
ממקימי ומייסדי ה'זוארעמע ווינקעל' דלייטקווד
לרגל הולדת בנו שיחי'
זיכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש'ט
חנוך רוזנטל וידידו הרוצה בעילום שמו

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' מיכאל ז"ל
בן הרה"ח ר' ירמיהו ז"ל דרייפוס
נלב"ע שב"ק כ"ב אדר תשפ"א
הנצח ע"י בנו
ידידנו הרה"ח ר' יעקב דרייפוס שליט"א

ברכת מזל טוב
לישעיה שטיינברג שליט"א
לרגל הולדת בנו שיחי'
זיכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש'ט
מתוך בריית גופא וגבורא מעליא
ידיד: שלמה ענדן

טללי תחיה

בס"ד

לחביבי... שלום וברכה.

הסיבה שירדת בשמחת החיים [לא איבדת, רק ירדת זמנית], לא משום קנאה וכו', רק לכל אחד יש תקופות טובות יותר ופחות, ימי השנאה' כמ"ש רבינו תם בספר הישר, וצריך להתחזק ולדעת שסופו לעבור.

בהחלט יתכן שיש קנאה שצריך לעוקרה, ובעיקר על ידי לימוד תמידי בספר אורחות צדיקים פ"ד [בהרגשת הלב, לא רק בהבנת השקל], ועבודה בזה.

בנוגע להצלחה בהבנת התורה, זה תהליך מתמשך, ולא בא בפעם אחת, וכבר עתה אינך במדרגה שהיית בתחלת לימודך, וכן תוסיף חיל בהמשך.

וכמו כל דבר הנצרך לאדם, אפשר וצריך לבקש בתפלה, גם על עקירת מדה וגם על פתיחת הלב, והשי"ת ישמע לתפלתך. ידידך שאול

משיב דברים נכוחים

שנים שעשאוהו בשנים שהיכו

בס"ד, למערכת הגליון המופלא, המאיר לארץ ולדרים.

בגליונות משפטים תרומה תמהתם בדברי השפתי צדיק (משפטים אות כב) שכתב דאין שייך פטור דשנים שעשאוהו בשנים שהיכו.

ונ"ל דכוונתו פשוטה, דהנה בהכאה שהיא נעשית בכח הרי בודאי בב' שמכים יחד יש כח כפול הגורם למכה גדולה שמוציאה יותר דם, מאילו היה מכה אחד [ובסוגיא בשבת מב' מתוך דברי התוס' דיכול היינו שבכח **הששתמש** בו בפעולה זו יש יכולת ע"ש במש"כ מה לנו ולכוחו]. משא"כ במלאכת שבת והדומה לזה לא נוסף כלום ע"י השני יותר ממעשה הא' [כמו בב' אוזנים בקולמוס לא נוספו אותיות וכן בהוצאתו]. ובוזה יובן שהדם שהיה יוצא גם על ידי הכאה של א' הרי בזה שניהם שווים ואין לחייבם, אבל **הדם הנוסף** ע"י כח הנוסף הרי נעשה ע"י לבד וזה דומה לב' שהכו ברגע א' כ"א הכאה במקום אחד או לבן שהכה אביו ובא בן אחר והרחיב המכה והוציא דם דודאי דחייבים ואטו מפני שעשו בבת אחת יפטר. ועד כאן לא אמרו בשבת דפטורים גם בשיש שיעור לכ"א רק ככה"ג דאין שיעור א' מחמת הא' ושיעור גרורות השני מחמת השני אלא כח שניהם שווה בכל, בזה לא נימא לחלק ולחייבם, אבל בהכאה הוא באמת מחולק. ואי משכחל' במלאכת שבת דע"י תוספת כח נעשה ריבוי בשיעוריו אה"נ דחייב [ומה שהזכיר השפתי צדיק שיעור, פשוט דאם הי' שיעור אי אפשר לחייב על הנוסף מכחו אם אין בו כשיעור].

וע"ז אמר האמרי אמת דבזה אינו יכול ודאי אין שייך לחייב הא' לבדו שהרי בלא חבירו לא היה כלל עבירה וכשהאיסור הוא ע"י שניהם בדוקא ודאי הם שנים שעשאוהו.

בברכה שחפץ ה' בידכם יצליח ותלכו מחיל אל חיל, ישראל ברוינר [איה: לפי ד"ח דב' שהיכו יש מכה כפולה, צריך להוסיף דבכל זאת אין הוצאת דם כפולה, דא"כ לא הי' צריך השפ"צ להדגיש שאין שיעור בהוצאת דם. ובמ"ש דכוונת האמרי אמת דספיקת המנ"ח דאין מכה כפולה מכיון דכל אחד מהם אינו יכול לבדו, י"ל שהא"א נקט גם באופן זה יכול זה אינו יכול, ואם מודה להנחת השפ"צ דב' שהיכו יש כאן מכה אחרת, א"כ לא דמי לשבת דהמעשה הוא אותו מעשה ורק נעשה ע"י שנים, משא"כ במכה דאחד נתן מכה שלימה, והשני **הוסיף** עוד מכה שאין בו שיעור הכאה, וכמדומה שזה חידוש גדול שגם בהא נדמהו לשנים שעשאוהו, ונימא דהוספת האיני יכול יגרע למעשה של היכול. ובעיקר הדבר כבר עלה הספק בזה, בשנים שהביאו אש, וע"י אש של כ"א לבדו הי' מתבשל בשעתיים, וכעת נתבשל בשעה, אש חייב כשנים שעשאוהו, או שנעשה כאן מעשה אחרת, ונחשב לזה אינו זה אינו יכול, והרי קירוב ביטול חייבין עליה וכדמוכח מאיסור מגיס, ולכן נחשב כמלאכה אחרת, וע"י היטב [וע"י אבנ"ז או"ח סי' שצ סק"י וסי' קכב סק"ב], ואולי הדוגמא כאן הוא באופן דע"י אש של אחד יכול לבשל רק גרורות אחת ובכפילות האש ב' גרורות, אז ודאי ליה שנים שעשאוהו, אלא ששקשה לצייר הדוגמא, דאם יש כבר ב' גרורות בקדירה וע"י אש הראשון לא היה מתבשל כלל, ורק ע"י השני, א"כ רק השני חייב, ואכמ"ל].

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' מרדכי מאיר לב שליט"א

לרגל נישואי בתו שתחי'

יזכו לראות דורות ישרים מבורכים

המצפים לשמוח ביחד בקירוב מקום תמיד

קבוצת ידידים - רובע ח' אשדוד

תמיהות רבותינו

שיעור האדנים לפי הנדיבות

'ויהי מאת ככר הכסף וגו' מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן' (לה, כו), ומדייק בשפת אמת (פקודי תרמ"ו) שלכאורה איפכא הול"ל מאת הככר למאת אדנים, והיינו שבמאת הככר עשו מאה אדנים, וכתב ליישב בדרך נפלא, שבנין המשכן היה כפי הנדיבות והרצון שנמצא בלבבות בני ישראל, ולפי שהיה מאת ככר לכך היתה המלאכה מאת אדנים, והיינו שכיון שרצון בני ישראל ונדיבותם היתה מאת ככר לכך נעשו האדנים ממאה ככר, ואילו היו מתנדבים יותר ממאת ככר היו גם האדנים יותר ממאה.

בימי בחרותי לפני כארבעים שנה נתקשיתי בזה, כי בשלמא גבי זהב ונחושת שכל אחד הביא כפי נדבת לבו שייך לומר כן, אבל לענין תרומת כסף שהיו הכל שווים בה, וכל אחד הביא ערך קצוב מחצית השקל, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, איך שייך לומר שנעשו האדנים כפי נדיבות בני ישראל, הרי לא היו יכולים להוסיף או למעט בזה, וכאשר הרציתי אז קושיא זו לפני כ"ק אחי הבית ישראל ז"ל [את כ"ק אא"ו"ל לא היה ברצוני להטריח] אמר לי בחיבה, קשה לבאר ענין זה אולם כשתגדל תבין זאת.

(רבינו הפני מנחם ז"ע - אוצר דרשות ומאמרים ח"ב עמ' ק)

המקור להשראת השכינה בא' ניסן

'ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן' (מ, לה), איתא בגמרא (שבת פז:) 'אותו יום נטל עשר עטרות וכו', לשכון שכינה' ופירש רש"י 'לשכון - בישראל, שכינה שרתה שם, כדכתיב ושכנתי בתוכם, מכלל דעד השתא לא שרתה'. וכתב השפת אמת 'איני יודע למה לא פירש כפשט' דכתיב בהקמת המשכן בפרשת פקודי וכבוד ה' מלא את המשכן ולא יכול משה כו' כי שכן כו', ומהך קרא ושכנתי בתוכם אין ראייה מתי היה, ואפשר הי' אכ"כ.

(שפת אמת שבת פז:)

להבין שמועות

טעם דהבערה לחלק יצאת

'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת' (לה, ג), בספר הליכות חנוך (קובץ הלכות שנשמעו מהגיד העניך פאדוא ז"ל אב"ד לונדון, עמ' מד) הביא ששמע בשם כ"ק האדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל, טעם המ"ד הבערה ללא יצאת, דטעם איסור מלאכת שבת משום 'וינח ביום השביעי' שהקב"ה שבת מכל מלאכתו אשר עשה, אבל מלאכת האש הרי נברא במוצאי שבת (ע"י פסחים נד.), וכיון דעל מלאכת האש לא שבת הקב"ה בשבת בראשית, ע"כ אינה חמורה כ"כ, ודפ"ח.

והעיר בזה חכ"א, מדברי התויו"ט (שבת פ"ז מ"ב) דהולך ומונה הלי"ט מלאכות, ובמתני' המכבה והמבעיר, ולכאורה קשיא דליתני מבעיר ברישא, וכתב התויו"ט: ולכן נראה בעיני דמשום כך איחר הבערה לומר שבהבערה איכא מאן דס"ל שאין בה חיוב חטאת שאינה אלא בלאו והוא רבי יוסי שאמר הבערה ללא יצאת בפסוק לא תבערו אש וגו' כדאיתא בסוגיא (דף ע'), ע"כ מד' התויו"ט. ולכאורה לד' הבית ישראל הנ"ל, גם מלאכת מכבה נברא במוצ"ש, כמו מבעיר, וא"כ גם הוא אינו אלא בלאו למי"ד ללא יצאת, ושבו קשה קו' התויו"ט למה הקדים מבעיר [וע"י שו"ת חות יאיר סי' קלב, ובהגהות רש"ש שבת עג ע"ד התויו"ט, וע"י שו"ת יד חנוך סי' יב].

(יודא בראנדסדארפער - לונדון)

[איה: ברשימות השומעים מהבית ישראל ז"ע בקו"פ איתא שאמר כן בשם הרי"ר 'הנותן, ע"י בתפארת הנותן. וע"י בלקוטי יהודה החדש בפרשתן מ"ש בשם האמרי אמת ז"ע].

במקור לב' בויכין

'ויעש את הכלים אשר על השלחן וגו' ואת כפותיו' (לו, טו), בשפת אמת מנחות צו. כתב: במשנה אבא שאול אומר שם היו נותנין שני בויכי לבונה כו'. יש לעיין לאבא שאול דעל - בסמוך, מנלן דבעינן ב' בויכין. בשלמא לת"ק על כל מערכה היה נותן בוך א', אבל אי על בסמוך, בבוך א' שיש בין המערכות שפיר מתקיים על המערכת לבונה וכו'. ובני מ' אברהם מרדכי נ"י [האמרי אמת ז"ע] השיב משום דכתיב 'כפותיו' והם בויכין לשון רבים הוי שתיים.

וצ"ב, דהרי שם במשנה מבואר דלת"ק סדרו את הלחם שמונה כהנים, ארבע לקחו את המערכות ואת הבויכים שהיו על השולחן, וארבע הביאו את המערכות והבויכים החדשים, דרך כך מתקיים 'תמיד'. ונפסק ברמב"ם כת"ק. וא"כ יתכן דמה דכתיב 'כפותיו' דחייבים שנים - אחד שהיה השולחן שלוקח להקטיר, ואחד לחדש - שלא יהיה רגע ללא לבונה בשולחן, וצ"ע.

(שלמה נחום מנלה)

מקום הפעמון ורמון במעיל

'ויעש פעמני זהב ויתנו את טהור ויתנו את הפעמנים בתוך הרמונים על שולי המעיל סביב, וגו', פעמון ורמון פעמון על שולי המעיל' (לט, כה-כו), וכתב השפת אמת (זבחים פח:) 'ופירוש' על שוליו, נלע"ד דהיי' תולה על הבגד במבוץ אצל השולים, באופן שסוף הפעמון ורמון הי' נשלם בשוה עם אורך המעיל. דאין סברא לומר דעשה הרמונים תחת שולי הבגד, חדא דא"כ הי' המעיל חסר ממת הכהן, ובגדים המסולקין פסולין, ואין סברא לצרף הרמונים אל המעיל, דמקורם כתיב (תצוה כה, לא) ועשית מעיל כו' כליל תכלת, משמע דבגד המעיל כליל תכלת היא בפני עצמו ככל הבגדים. ע"י. ויש לעיין בהוכחת השפ"א דהמעיל נקרא בגד בפני עצמו עוד קודם הפעמונים, וכי כשחשור השיעור לכהן הלובוש לא נקרא בגד, ומה שנקט דאם הפעמונים מתחתיו היה הבגד כמסולקין, צ"ב מהיכן מוכח שיעור אורך המעיל, ובקופת הרוכלים [לבעל תפא"י הנדפס בראש סדר מועד, כללי בגדי קודש של כהונה ד"ה המעיל] כתב 'ולכל הדעות היה מגיע עד למטה, קצת למעלה מהכתנות, אי"כ באותו קצת היה מקום לפעמונים. ועוד צ"ע איך ס"ד דיקרא מסולקין, דאף אם נאמר דנקרא בגד לפני הפעמונים, סו"ס בכך מצותו שיהיו הפעמונים למטה, ואמאי יקרא מסולקין.

(א. מ. שמואל לבל)

ברכת מזל טוב לידידנו הנגיד

הרה"ח ר' ישראל שפירא שליט"א

ממייסדי ביה"ח

ומתמסר בכל נפשו ומאורו למען השטיבל

לרגל הולדת בנו שיחי

יזכה לירות רוב נחת מכל יוצי"ח

המברכים: מתפללי ביה"ח בליקווד

נדבת ידידנו

הרה"ח ר' ישראל שפירא שליט"א

בן ידידנו הרה"ח ר' בן ציון דוד שליט"א

לרגל הולדת בנו שיחי

יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

יו"ע ל תלמידי רבינו ראש הישיבה שליט"א בן כ"ק מרן אדמו"ר הפני מנחם מגור צוקלה"ה

© כל הזכויות שמורות למכון בנאות דשא - פקס 077-4703647 bnaosdeshe@gmail.com הארות והערות יתקבלו בברכה

ניתן להירשם לקבלת הגליון מידי שבוע • לתרומות, הנצחות ובעניני הפצה בארה"ק 052-7178350 בארה"ב 718-408-8970

ד בנאות דשא